

Etusivu>Kanteen nostaminen>EU:n ja jäsenvaltioiden oikeudelliset järjestelmät>Jäsenvaltioiden yleiset tuomioistuimet Jäsenvaltioiden yleiset tuomioistuimet

Itävalta

Tällä sivulla on tietoja siviili- ja rikosoikeuden tuomioistuimista Itävallassa.

Yleiset tuomioistuimet – johdantoa

Yleisiä tuomioistuimia toimii neljällä eri tasolla. Tällä hetkellä (maaliskuussa 2023) **lainkäyttötehtävistä** vastaavat seuraavat tuomioistuimet:

113 piirioikeutta (*Bezirksgericht*)

20 alueoikeutta (*Landesgericht*)

4 ylioikeutta (*Oberlandesgericht*)

korkein oikeus (*Oberster Gerichtshof*).

Vuoden 2013 alusta alkaen piirioikeuksien määrää on vähennetty porrastetusti 141:stä 113:een (1.3.2023 alkaen) yhdistämällä piirioikeuksia tai perustamalla uusia Ylä-Itävallan, Ala-Itävallan, Steiermarkin, Salzburgin, Tirolin ja Burgenlandin osavaltioissa.

Seuraavat syyttäjänvirastot suojelevat yleistä etua:

16 syyttäjänvirastoa (*Staatsanwaltschaft*)

talousrikosten ja korruption käsittelystä vastaava keskussyyttäjänvirasto (*Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption*)

4 ylemmän syyttäjän virastoa (*Oberstaatsanwaltschaft*)

pääsyyttäjänvirasto (*Generalprokuratur*).

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta vastaa 28 vankilaa.

A. Tuomioistuinjärjestelmä: Toimivalta siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa

Riita-asiat saatetaan ensimmäisessä oikeusasteessa joko piirioikeuksien (*Bezirksgericht*) tai alueoikeuksien (*Landesgericht*) käsiteltäviksi. Se, kumpi näistä tuomioistuimista on toimivaltainen kussakin tapauksessa, määräytyy pääsääntöisesti riita-asian luonteen mukaan (asiallinen toimivalta, *Eigenzuständigkeit*), ja toissijaisesti riita-asian rahamääräisen arvon perusteella (riita-asian arvoon perustuva toimivalta, *Wertzuständigkeit*). Asian luonne on aina ratkaisevampi tekijä kuin riita-asian arvo.

Rikosasioissa toimivalta määräytyy rikokseen liittyvän rangaistuksen ankaruuden mukaan.

Bezirksgericht-tuomioistuimet (ensimmäinen organisaatiotaso)

Bezirksgericht-tuomioistuimet ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia. Niillä on toimivalta

ratkaista siviilioikeuden alaan kuuluvat riita-asiat, joissa **riidan arvo on enintään 15 000 euroa** (riita-asian arvoon perustuva toimivalta)

päättää tietyntyyppisistä riita-asioista (riippumatta riidan arvosta), etenkin **perheoikeudellisista asioista ja huoneenvuokra- ja täytäntöönpanoasioista** (asiallinen toimivalta)

päättää eräistä **rikosoikeudellisista asioista** rikoksissa, joista voidaan määrätä ainoastaan sakkorangaistus, sakkorangaistus ja enintään yhden vuoden vankeusrangaistus tai ainoastaan enintään yhden vuoden vankeusrangaistus (esim. ruumiinvamman tuottamus, varkaus).

Landesgericht-tuomioistuimet / ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet (toinen organisaatiotaso)

Landesgericht-tuomioistuimilla (**rikosasiat**) / **ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimilla (siviilioikeuden alaan kuuluvat riita-asiat)** on toimivalta

antaa **ensimmäisen oikeusasteen** tuomioita asioissa, jotka eivät kuulu *Bezirksgericht*-tuomioistuinten toimivaltaan. Lisäksi niillä on asiallinen toimivalta riita-asioissa, jotka kuuluvat ydinvastuulain (*Atomhaftpflichtgesetz*), virkavastuulain (*Amtshaftungsgesetz*) tai tietosuojalain (*Datenschutzgesetz*) piiriin, sekä kilpailu- ja tekijänoikeusasioissa

päättää *Bezirksgericht*-tuomioistuinten tekemiä ratkaisuja koskevista valituksista **toisen oikeusasteen** tuomioistuimina.

Ylioikeudet (Oberlandesgerichte) / toisen oikeusasteen tuomioistuimet (kolmas organisaatiotaso)

Nämä tuomioistuimet muodostavat kolmannen organisaatiotason. Ne sijaitsevat Wienissä (tuomiopiirinä Wien, Ala-Itävalta ja Burgenland), Grazissa (Steiermark ja Kärnten), Linzissä (Ylä-Itävalta ja Salzburg) sekä Innsbruckissa (Tirolin ja Vorarlberg).

Ne ovat **muutoksenhakutuomioistuimia (toisessa oikeusasteessa) kaikissa riita- ja rikosoikeudellisissa asioissa**.

Lisäksi näillä tuomioistuimilla on erityinen tehtävä **tuomioistuinjärjestelmän hallinnoinnissa**. *Oberlandesgericht*-tuomioistuimen eli toisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti on tuomiopiirin johtajana vastuussa kaikkien *Oberlandesgericht*-tuomioistuimen tuomiopiiriin kuuluvien tuomioistuinten hallinnoinnista. Tässä tehtävässä hän on yksinomaan ja välittömästi liittovaltion oikeusministerin alainen.

Korkein oikeus (Oberster Gerichtshof) (neljäs organisaatiotaso)

Wienissä sijaitseva korkein oikeus on **siviili- ja rikosoikeudellisten asioiden ylin oikeusaste**. Korkein oikeus on perustuslakituomioistuimen (*Verfassungsgerichtshof*) ja korkeimman hallinto-oikeuden (*Verwaltungsgerichtshof*) ohella yksi maan ylimmistä tuomioistuimista. Se tarkoittaa, ettei korkeimman oikeuden ratkaisusta voi valittaa (Itävallassa).

Korkeimman oikeuden oikeuskäytäntö edistää merkittävästi **oikeudenkäytön yhtenäisyyden** turvaamista koko Itävallan alueella.

Vaikka korkeimman oikeuden ratkaisut eivät lain mukaan sido alempia tuomioistuimia, korkeimman oikeuden oikeuskäytäntö kuitenkin yleensä ohjaa niitä.

B. Toimivalta siviilioikeudellisissa asioissa

Siviilioikeudelliset riita-asiat jakautuvat tavanomaisiin siviilioikeudellisiin menettelyihin sekä työoikeudellisia asioita, kauppaoikeudellisia asioita ja hakemusasioita koskeviin menettelyihin (*Außerstreitverfahren*).

Tavanomaisissa siviilioikeudellisissa menettelyissä ratkaistaan kaikki yksityisoikeudelliset asiat, jotka eivät kuulu kauppa- tai työtuomioistuimien toimivallan piiriin tai joihin ei sovelleta hakemuskäytäntöä.

C. Valitustie

C.1. Valitustie siviilioikeudellisissa asioissa

Tavanomaisissa siviilioikeudellisissa menettelyissä on käytettävissä kaksi valitustietä, jotka voivat olla kolmiportaisia. Riita-asiat saatetaan ensimmäisessä oikeusasteessa joko piirioikeuksien (*Bezirksgericht*) tai alueoikeuksien (*Landesgericht*) käsiteltäviksi.

Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on *Bezirksgericht*-tuomioistuin, sen päätöksistä voi valittaa *Landesgericht*-tuomioistuimeen. Siellä asian ratkaisee valitusjaosto (*Berufungssenat*).

Kun *Landesgericht*-tuomioistuimet toimivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinina, niiden päätöksistä tehtyjä valituksia käsittelee toisena oikeusasteena *Oberlandesgericht*-tuomioistuimen valitusjaosto.

Toisen oikeusasteen tuomioistuinten tutkittavaksi saatetaan ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten päätöksiä. Yleensä ne tekevät ratkaisunsa vain ensimmäisen oikeusasteen suullisessa käsittelyssä selvitettyjen vaateiden ja tosiseikkojen perusteella. Toisen oikeusasteen tuomioistuimet voivat tehdä pääasiaa koskevia (vahvistavia tai kumoavia) päätöksiä. Tästä syystä ne voivat käsitellä asian uudelleen kokonaisuudessaan tai osittain tai täydentää sitä, kumota ensimmäisen oikeusasteen päätöksen ja palauttaa asian sille uutta käsittelyä varten tai hylätä kanteen ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten ja väitteiden asettamissa rajoissa.

Asioista, joissa on ratkaistava erityisen tärkeitä oikeudellisia kysymyksiä, voidaan valittaa vielä korkeimpaan oikeuteen.

Korkein oikeus tutkii asiat ainoastaan oikeuskysymysten osalta, minkä vuoksi se on päätöksissään sidottu siihen mennessä todettuihin tosiseikkoihin. Siksi se arvioi vain näiden tosiseikkojen perusteella tehdyn päätöksen oikeellisuutta tai toteaa siihenastiseen menettelyyn liittyvät kumottavat kohdat ja tietyin rajoituksin myös puutteet. Korkein oikeus ei toimi pelkästään kassaatiotuomioistuimena, sillä se voi tehdä pääasiaa koskevia (vahvistavia tai kumoavia) päätöksiä, kumota siihenastiset päätökset ja palauttaa asian ensimmäisen tai toisen oikeusasteen tuomioistuimelle uutta käsittelyä varten tai hylätä kanteen. Ensimmäisessä oikeusasteessa päätöksen tekee yleensä yksi tuomari (ja vain rahamääräiseltä arvoltaan yli 100 000 euron tapauksissa asianosaisen hakemuksesta kolmen tuomarin muodostama jaosto). Toisessa oikeusasteessa ratkaisukokoonpanoon kuuluu kolme tuomaria, korkeimmassa oikeudessa viisi tuomaria. Jos ratkaistavalla oikeuskysymyksellä on laajempaa periaatteellista merkitystä (esimerkiksi vakiintuneen oikeuskäytännön muuttaminen), korkeimman oikeuden ratkaisukokoonpano on 11 tuomarin muodostama vahvennettu jaosto.

C.2. Valitustie rikosoikeudellisissa asioissa

Rikosoikeudellisissa menettelyissä valitustie on kaksiportainen.

Kun *Bezirksgericht*-tuomioistuin antaa tuomion ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena, voidaan tehdä seuraavia valituksia: mitätöimiskanne

syylisyyden asteesta ja rangaistumäärästä tehty valitus.

Ylemmällä tasolla olevassa *Landesgericht*-tuomioistuimessa valituksista päättää kolmen tuomarin muodostama jaosto.

Kun *Landesgericht*-tuomioistuin antaa tuomion ensimmäisessä oikeusasteessa yhden tuomarin kokoonpanossa (kaikista rikkomuksista ja rikoksista, joista voidaan määrätä enintään viiden vuoden vankeusrangaistus, kuten väärän todistuksen antaminen tuomioistuimessa), voidaan tehdä seuraavia valituksia: mitätöimiskanne

syylisyyden asteesta ja rangaistumäärästä tehty valitus.

Ylemmällä tasolla olevassa *Oberlandesgericht*-tuomioistuimessa valituksista päättää kolmen tuomarin muodostama jaosto.

Kun *Landesgericht*-tuomioistuin tekee päätöksen lautamieskokoonpanossa tai valamieskokoonpanossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena, mitätöimiskanne on esitettävä korkeimmalle oikeudelle. Jos valitus koskee vain rangaistumäärää, päätöksen tekee *Oberlandesgericht*-tuomioistuin.

D. Muutoksenhaku

Tavanomaisissa siviilioikeudellisissa menettelyissä annettuihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioihin voidaan hakea muutosta valittamalla (*Berufung*).

Valituksen voi tehdä kaikissa tapauksissa, jos on perusteita tuomion kumoamiselle tai jos lakia on sovellettu väärin. Tietynlaisissa asioissa tai joka tapauksessa rahamääräiseltä arvoltaan yli 2 700 euron asioissa valitus on mahdollinen myös menettelyvirheiden perusteella tai tosiseikkojen väärän tulkinnan vuoksi.

Toisen oikeusasteen tuomioihin voidaan hakea muutosta korkeimmassa oikeudessa (*Revision*). Korkeimmalle oikeudelle (*Oberster Gerichtshof*) osoitetulle muutoksenhauulle on kuitenkin asetettu useita asian luonteen mukaan määräytyviä rajoituksia. Korkein oikeus ratkaisee periaatteessa vain erittäin tärkeitä oikeuskysymyksiä eikä ota muunlaisia muutoksenhakuja tutkittavaksi. Korkein oikeus ei ota tutkittavaksi tietynlaisissa riita-asioissa annettuja toisen oikeusasteen tuomioita, jos riidan arvo on alle 5 000 euroa. Jos riidan arvo on enintään 30 000 euroa, korkeimmalle oikeudelle osoitetulle muutoksenhauulle tarvitaan myös toisena oikeusasteena toimineen tuomioistuimen hyväksyntä (joka annetaan välittömästi tai uudesta hakemuksesta).

E. Oikeudelliset tietokannat

[Itävallan oikeusministeriön verkkosivustolla](#) on yleisiä tietoja Itävallan tuomioistuinjärjestelmästä.

Onko oikeudellinen tietokanta maksuton?

Itävallan oikeusministeriön internetsivuston käyttö on maksutonta.

Linkkejä

[Tuomioistuinten toimivalta – Itävalta](#)

Päivitetty viimeksi: 11/09/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.